

Enheten för planfrågor
Roger Lind

Datum
2016-09-19

Beteckning
4021-21771-2016

Sundbybergs Stad
Stadsledningskontoret
KS-0638/2015
kommunstyrelsen@sundbyberg.se

Detaljplan för tvärbana genom Ursvik, del av Sundbyberg 2:26 m.fl., fastigheter i Rissne och Ursvik i Sundbybergs Stad, Stockholms län

Förslag till detaljplan, upprättat i mars 2016, har översänts till Länsstyrelsen för samråd. Detaljplanens syfte är att möjliggöra utbyggnad av tvärbanan Kistagrenen genom Rissne, Ursvik och Kymlinge. Förslaget är upprättat med utökat förfarande enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Av 5 kap. 14 § PBL följer att länsstyrelsen under samrådet särskilt ska ta till vara och samordna statens intressen, verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken tillgodoses, att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken följs och att strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken inte upphävs i strid med gällande bestämmelser, verka för att sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner samordnas på ett lämpligt sätt, och verka för att en bebyggelse eller ett byggnadsverk inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Vidare ska länsstyrelsen också ge råd om tillämpningen av 2 kap. PBL samt i övrigt ge råd om tillämpningen av PBL om det behövs från allmän synpunkt.

Länsstyrelsens synpunkter

Sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen gör med hänsyn till prövningsgrunderna i 11 kap. 10 § PBL bedömningen att kommunen behöver fördjupa, komplettera och revidera planförslaget med avseende på påverkan på riksintresse för kommunikationsanläggningar, mellankommunal samordning, miljö kvalitetsnormer för vatten, strandskydd, samt hälsa och säkerhet med avseende på farligt gods, geotekniska förhållanden samt förorenad mark, enligt nedan. Länsstyrelsen vill särskilt rekommendera ett fördjupat samråd av tvärbanans påverkan på E 18, som samtidigt tar hänsyn till det svaga gröna sambandet (klass 1), Järvakilen, och att E 18 är transportled för farligt gods. Vidare vill Länsstyrelsen rekommendera att kommunen tar höjd för påverkan på Igelbäcken under byggtiden, för att projektet ska vara möjligt att genomföra utan stora risker för bäcken.

SAMRÅDSYTTRANDE

Datum
2016-09-19

Beteckning
4021-21771-2016

Riksintresse för kommunikationsanläggningar

Trafikverket vill göra kommunen uppmärksam på att samrådshandlingen har en bredare korridor, än vad som varit aktuellt i tidigt samråd. I den nya korridoren finns ny spårväg, bussgata, samt gång- och cykelväg i anslutning till E 18. Denna korridor finns redovisad i samrådshandlingen i ett par sektioner, men inte den mest kritiska sektionen i närheten av tryckbanken till E 18. Länsstyrelsen delar Trafikverkets bedömning att kommunen behöver komplettera planhandlingen med tydligare underlag och sektioner i kritiska lägen för tryckbanken till E 18.

Trafikverket behöver ett detaljerat underlag för att kunna bedöma om intrånget i tryckbanken är möjligt utan att påverka stabiliteten på E 18. Detta underlag behöver ha särskilt fokus på höjdsättning i förhållande till tryckbankens nivåer. Trafikverket kan inte acceptera avschaktning i närheten av E 18. Länsstyrelsens delar Trafikverkets bedömning och vill föreslå ett fördjupat samråd angående förhållandet mellan tvärbanan, tryckbanken och stabiliteten på E 18. Men Länsstyrelsen anser att kommunen i ett fördjupat samråd också bör studera förhållandet mellan tvärbanan, E 18 och Järvakilen (se *Mellankommunal samordning*), för att inte ytterligare bidra till att skapa barriärer och försvaga sambanden i den gröna kilen. Vidare behöver kommunen beakta att E 18 är transportled för farligt gods (se *Hälsa och säkerhet: Farligt gods*).

Mellankommunal samordning

Detaljplanen gör intrång i ett känsligt parti av den regionala grönstrukturen, ett svagt grönt samband (klass 1) i en värdekärna av Järvakilen. Där finns behov av att utveckla och förstärka de befintliga gröna sambanden för människors tillgänglighet och biologisk mångfald. Därför anser Länsstyrelsen att kommunen som kompensation för intrång i grönkilen måste inarbeta åtgärder som stärker områdets gröna samband, som exempelvis biotopförbättrande åtgärder.

Enligt kommunen ska tvärsnitt och höjd för tvärbanans bro/broar vara anpassad till E18-broarna. Länsstyrelsen är osäker till om begreppet "tvärsnitt" avser bron/broarnas spännvidd (bredd). Därför behöver kommunen förtydliga att tvärbanans bro/broar ska ha samma bredd och höjd som E18-bron, för att inte förstärka barriäreffekten i Järvakilen.

Det finns enligt MKB:n och Trivectors rapport inte något klarlagt behov av ny lokalgata mot Kista. Om kommunen inte kan påvisa behov av ny lokalgata bör den utgå från detaljplanen, bl.a. med anledning av gatans ytterligare negativa effekt på det svaga gröna sambandet (klass 1) i Järvakilen, föroreningspåverkan på Igelbäcken, samt påverkan på förmodade naturvärden i den norra delen av planområdet. Länsstyrelsen vill förordna jämförelsealternativet i MKB:n.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Länsstyrelsen anser att kommunen behöver ta fram en särskild dagvattenutredning. Det går i avsikten av en dagvattenutredning inte bedöma projektets påverkan på Råstabäcken och, framförallt Igelbäcken, samt

SAMRÅDSYTTRANDE

Datum
2016-09-19

Beteckning
4021-21771-2016

efterlevnaden av miljö kvalitetsnormer för vatten¹, reservatföreskrifter och Sundbybergs riktlinjer för dagvatten. Dagvattenutredningen bör ha fokus på hanteringen av dagvatten, fysisk och kemisk påverkan på Igelbäcken, samt föroreningshalter, föroreningsbelastning och flöden från Kistagrenen och lokalgatan i området över Järvakilen.

Länsstyrelsen vill påpeka att avsaknaden av reningsåtgärder av dagvatten från planerad infrastruktur kan riskera att negativt påverka Igelbäcken. Det kan i fortsatt planering innebära att kommunen måste ta höjd för extra markanspråk för reningsanläggningar för dagvatten osv. Det kan också påverka möjligheten att genomföra föreslagen lokalgata.

Strandskydd

Länsstyrelsen delar inte kommunens motivering om att upphäva strandskydd för bron/broarna över Igelbäcken, som att ”området genom en väg och spårväg är väl avskilt från området närmast strandlinjen i höjddled”, att lokalgatan är ett angeläget allmänt intresse, eftersom behov av lokalgatan inte är klarlagd, eller att planerad konstruktion i strandskyddsområdet inte kommer att försämra livsvillkoren för djur- och växtliv. Det finns enligt Länsstyrelsens bedömning inte skäl att upphäva strandskydd, utan broanläggningarna bör prövas med dispens från strandskyddsbestämmelserna, eftersom strandskydd kommer att fylla ett syfte på marken och i vattnet under bron/broarna.

Hälsa och säkerhet*Farligt gods*

Tvärbanan är delvis placerad i närheten av Ulvsundavägen/Kymlingelänken, som är rekommenderad primär transportväg för farligt gods. Det är därför viktigt att förebygga olyckor som kan påverka intilliggande infrastrukturen, i båda riktningar. Länsstyrelsen anser att kommunen behöver utreda och tydliggöra olycksrisken i området där tvärbanan går intill Ulvsundaleden/Kymlingelänken. Kommunen kan behöva säkerställa skyddsåtgärder med planbestämmelser på plankartan.

Geotekniska förhållanden

Länsstyrelsen anser att kommunen inför fortsatt planering behöver klargöra risken för ras och skred, samt beakta att geotekniska förhållanden och markstabilitet kan komma att påverkas av ett förändrat klimat med bl.a. ökad nederbörd och högre temperatur. Kommunen kan behöva säkerställa skyddsåtgärder med planbestämmelser på plankartan.

Förorenad mark

Under 2014 påträffades mycket höga halter av bl.a. metaller samt höga halter av klorerade lösningsmedel i samband med planläggning av ett område i nordöstra Ursvik. I området, som gick under namnet *Östra militärområdet* (MILOT)

¹ Igelbäcken kommer i nästa vattenförvaltningscykel att bli utpekad som vattenförekomst och få miljö kvalitetsnorm.

SAMRÅDSYTTRANDE

Datum
2016-09-19

Beteckning
4021-21771-2016

verkade Försvarsmakten och FOA, idag FOI (Totalförsvarets Forskningsanstalt). Det förorenade områdets utbredning är inte helt kartlagd, men hittills har mycket höga halter av klorerade alifater påträffats i flera punkter i Ursvik, inte bara den norra delen. Ytterligare utredningar pågår, men spridningen är i dagsläget inte avgränsad. För att utesluta att föroreningarna i grundvattnet inte spridits till planområdet behöver provtagning på flyktiga ämnen genomföras.

Behovsbedömning

Kommunen bedömer att förslaget innebär betydande påverkan på miljön. Länsstyrelsen delar kommunens åsikt. Samråd hölls i november 2014 med Länsstyrelsen om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning och omfattning enligt 6 kap. 11-18 §§ miljöbalken.

Övriga synpunkter/frågor av betydelse för planens genomförbarhet*Formalia*

Kommunen bör på plankartan redovisa gränsen för Igelbäckens naturreservat.

Byggtid

Det är en stor brist att dokumenten inte berör effekten på Igelbäcken under byggtiden, som var en viktig fråga under planering och ombyggnad av E 18. I projektet för E 18 var bästa alternativ för att skydda och hantera bäcken att söka miljödom för att:

- kulvertera bäcken under byggtiden,
- anlägga ny restaurerad bäckfåra efter att bron färdigställts.

Det är enligt Länsstyrelsens bedömning vanskligt att kommunen inte tagit höjd för en miljödomsprocess i MKB och tidplan. Att ha kvar Igelbäcken i ytläge under byggtiden av en eller två stora broar kommer inte att vara genomförbart utan stora risker för bäcken. Erfarenheter från Trafikverkets restaurering av bäcken bör givetvis återanvändas i detta projekt.

Kommunen behöver i dokumenten hantera det rörliga friluftslivet och cykelpendlingen längs Järvafältet. Det är ett stort antal personrörelser längs med Igelbäcken som kommunen behöver kanalisera under byggtiden.

Vattenverksamhet

Det kommer enligt kommunens bedömning inte att anläggas några bropelare i vattenområdet, men Länsstyrelsen vill ändå upplysa om att bropelare i ett vattenområde, som exempelvis en våtmark eller bäck, är anmälnings- eller tillståndspliktig vattenverksamhet enligt miljöbalken. Vidare är en dagvattendam i ett vattenområde en anmälnings- eller tillståndspliktig vattenverksamhet.

Detta yttrande har beslutats av planchef Tatjana Joksimović efter föredragning av planhandläggare Roger Lind.

SAMRÅDSYTTRANDE**Datum**
2016-09-19**Beteckning**
4021-21771-2016

Detta yttrande har signerats elektroniskt i Länsstyrelsens diariesystem och har därför ingen namnunderskrift.

Kopia: Trafikverket, Trafikförvaltningen, Map (EB, MO), Mn (MJ), Ms (JN), SBk (AÅK), SBsb (LJ)